

การพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
ตำบลกุตลิมคุ้มใหม่
อำเภอเขาวง ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง
จังหวัดกาฬสินธุ์

คำนำ

การพัฒนาการเกษตรเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการเกษตรที่ต้องสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของแต่ละพื้นที่ จึงได้จัดทำแผนการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง ประจำปี ๒๕๖๙ ขึ้น

แผนการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา ศักยภาพ และโอกาสในการพัฒนาการเกษตรของตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งกำหนดแนวทาง มาตรการ และกิจกรรมการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยยึดหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรยั่งยืน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรในตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ให้บรรลุเป้าหมาย และเกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฉบับนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง

จังหวัดกาฬสินธุ์

ปี ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๘
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๘
๑.๒ อาณาเขต	๘
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๙
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๑๐
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๑๑
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๑๑
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	
๓.๑ ฤดูกาล	๑๒
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๓
๔. เส้นทางคมนาคม	
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน	๑๓
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างอำเภอและตำบล	๑๓
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๔
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๔
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๕

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๖
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๗

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	
๑.๑ เกษตรกร	๑๘
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๒๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๒๖
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๖
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๘
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๘
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๒๙
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๐
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๐
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๓๒
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๓๕
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๕
บรรณานุกรม	๔๐

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๙
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๙
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๑๐
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๒
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๓
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๔
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๕
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๕
๙	แสดงข้อมูลบ่อน้ำบาดาล	๑๖
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๖
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๖
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๖
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๗
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๘
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๙
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๙
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๙
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๐
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๑
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๒
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๒
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๒
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๒๓
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๓
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๒๓
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๒๔
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๒๔
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๖
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว	๒๗
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๘
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๒๙
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๐
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๑
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าว ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่	๓๒
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๓๕
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๗

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบล	๘
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบล/อำเภอ	๑๐
๓	แผนที่แสดงความลาดชันตำบล/อำเภอ	๑๑
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบล	๑๒
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบล	๑๖
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๖
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว(พื้นที่ปลูกจริง)	๒๗
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๘
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๒๘
๑๐	แสดงวิธีการตลาดตำบล/อำเภอ	๓๐

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้วยภาพถ่าย

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลกุดสิมคຸ້ມใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ ของอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอเขาวงประมาณ ๕ กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ ๙๖ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๓๒,๕๐๓ ไร่ หรือประมาณ ๕๒ ตารางกิโลเมตร

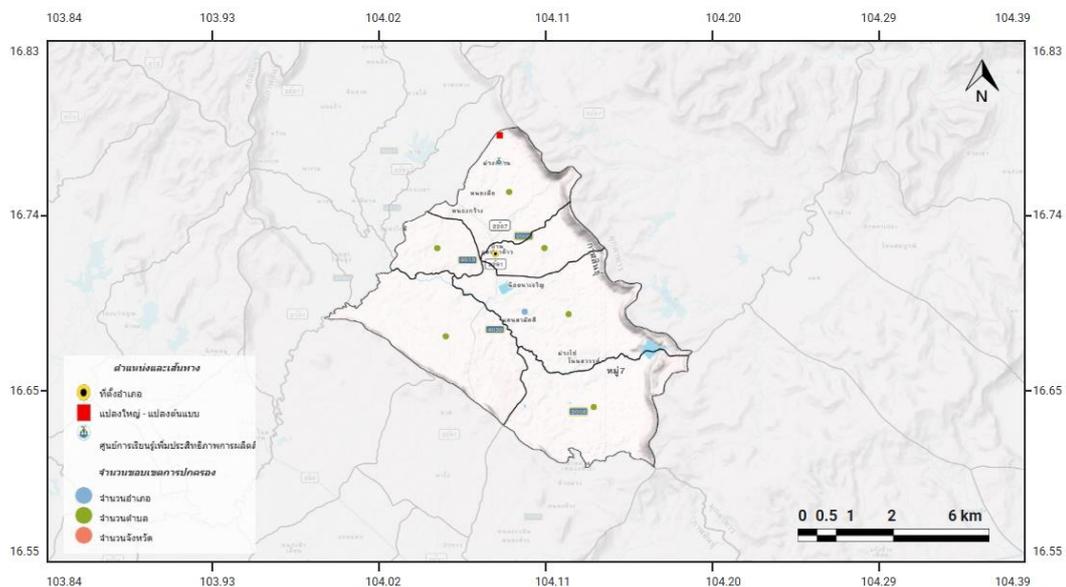
๑.๒ อาณาเขต

ตำบลกุดสิมคຸ້ມใหม่ อำเภอเขาวง มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลคຸ້ມเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลสงเปลือย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลภูแล่นช้าง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลนาโก อำเภอภูพานิชย์ จังหวัดกาฬสินธุ์

แผนที่แสดงขอบเขตตำบลกุดสิมคຸ້ມใหม่ อำเภอเขาวง
จังหวัดกาฬสินธุ์

แผนที่ขอบเขตการปกครองอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

แหล่งข้อมูล
กรมการปกครอง
กรมส่งเสริมการเกษตร

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลกุดสิมคຸ້ມใหม่
(ที่มา : Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๑ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล กุดสิมคุ้มใหม่

จำนวน ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน - แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

หมู่ที่	ชื่อ	หมู่บ้าน
๑		กุดสิมคุ้มใหม่
๒		กุดสิมคุ้มใหม่
๓		กุดกว้าง
๔		กุดสิมคุ้มใหม่
๕		โนนสำราญ
๖		โพนสว่าง
๗		โพนวิมาน
๘		สมสนุก
๙		กุดสิมพัฒนา
๑๐		ดอนจันทร์
๑๑		โนนศิวิไล
๑๒		โพนสวรรค์
๑๓		โนนเจริญ

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

หมู่ที่	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	จำนวนบ้าน(ครัวเรือน)
๑	๑,๘๕๐	๑๗๔
๒	๑,๙๕๐	๑๘๓
๓	๑,๔๕๐	๑๓๓
๔	๑,๗๐๐	๑๕๘
๕	๓,๐๕๐	๒๘๕
๖	๒,๑๐๐	๑๙๖
๗	๒,๗๕๐	๒๕๖
๘	๕,๗๐๐	๕๔๓
๙	๒,๑๕๐	๑๑๐

๑๐	๒,๒๐๐	๓๑๑
๑๑	๒,๙๕๐	๒๘๑
๑๒	๑,๘๕๐	๑๗๗
๑๓	๓,๐๓๙	๒๘๙
รวม	๓๒,๗๓๙	๓,๐๙๖

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง มีสภาพพื้นที่เป็น

ที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ประมาณ ๒๑,๘๘๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ๖๗.๓๓ ของพื้นที่ตำบล ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร
เหมาะสำหรับการทำนา ปลูกพืชไร่ และพืชผัก มีความลาดเทของพื้นที่ประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์

ที่ราบสูง/ที่ดอน มีพื้นที่ประมาณ ๖,๒๖๖ไร่ คิดเป็นร้อยละ๑๙.๒๗ ของพื้นที่ตำบล เหมาะสำหรับการปลูกพืชไร่ ไม้
ผล และไม้ยืนต้น

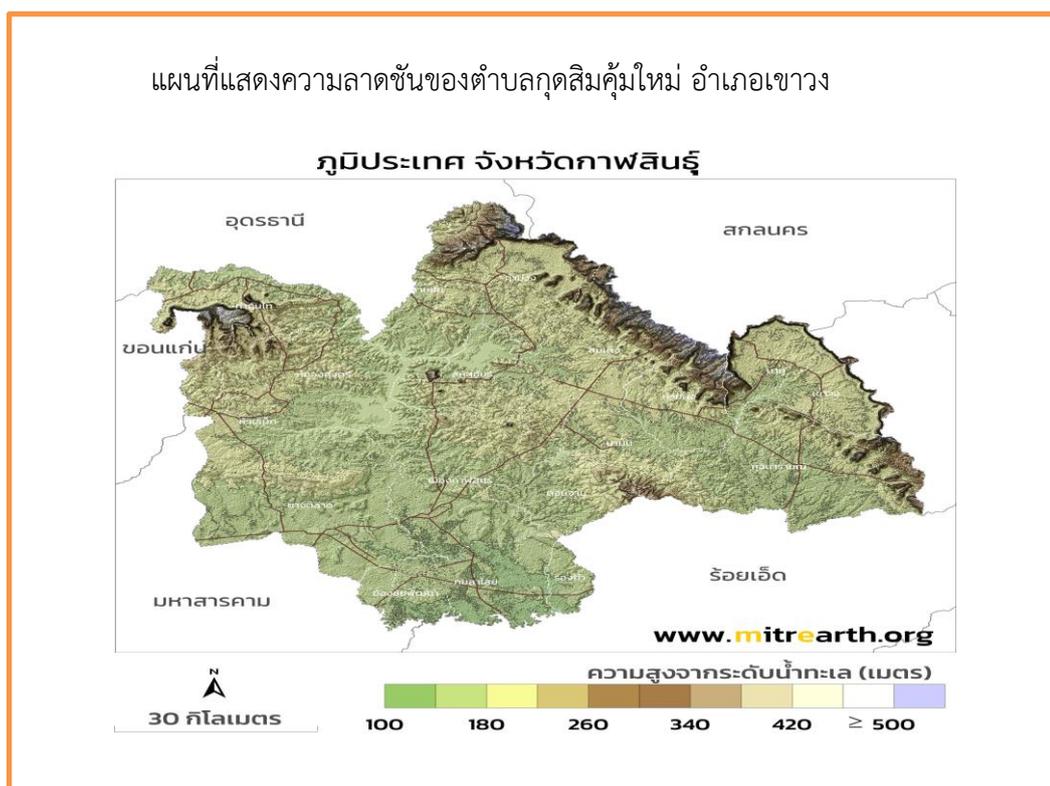
พื้นที่ภูเขา/เนินเขา มีพื้นที่ประมาณ ๒,๙๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ๘.๙๕ ของพื้นที่ตำบล ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และพื้นที่
อนุรักษ์

ป่าไม้ มีพื้นที่ประมาณ ๒,๙๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ๘.๘๔ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยป่าเต็งรัง ป่า
ดิบแล้ง และพื้นที่สงวนอื่นๆ

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบล/อำเภอ
(ที่มา :Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันตำบล/อำเภอ
(ที่มา : มิตรเอิร์ธ - mitrearth's post, พ.ศ.๒๕๖๕)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง มีกลุ่มชุดดิน จำนวน ๖ กลุ่มชุดดิน ดังนี้

กลุ่มชุดดินในตำบลกุดสิมคุ่มใหม่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๗: ดินนาในพื้นที่ราบลุ่ม เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว เนื้อดินเป็นดินเหนียว เหมาะสำหรับการปลูกข้าว

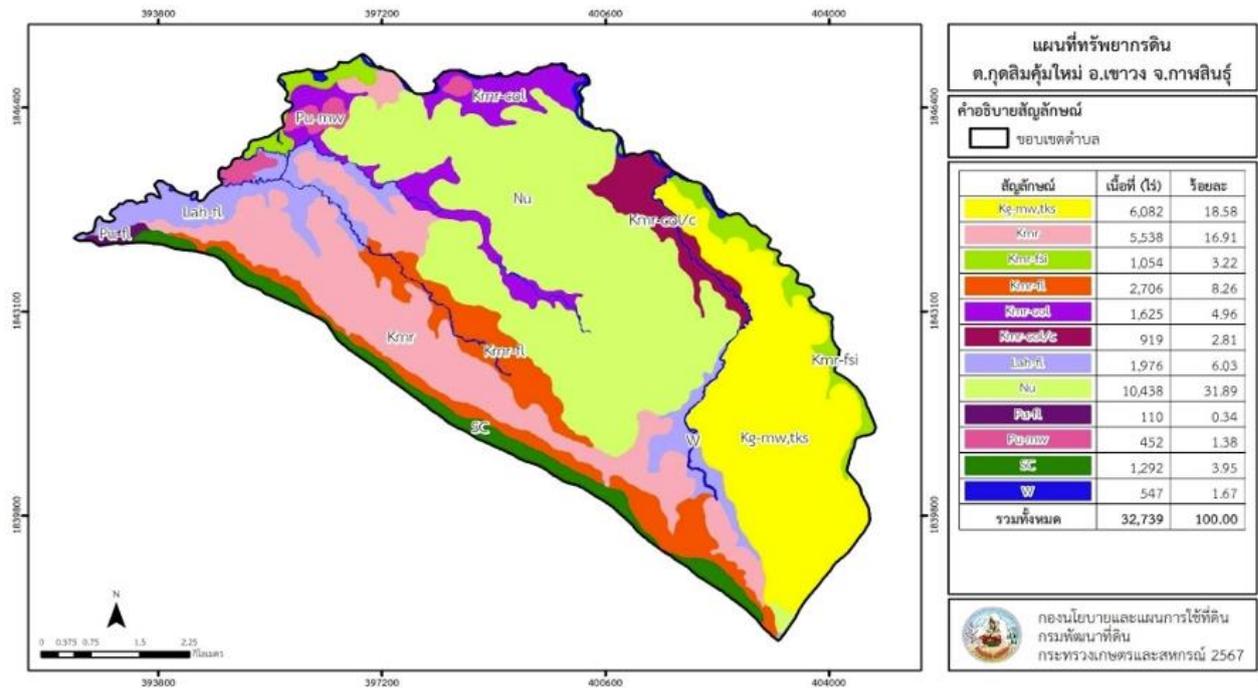
กลุ่มชุดดินที่ ๑๘: ดินนาในพื้นที่ราบลุ่มหรือดินร่องเขา มีการระบายน้ำเร็ว เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียว

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕: ดินไรในพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบชัน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นดินร่วนสีน้ำตาลหรือสีแดง เหมาะสำหรับพืชไร่และไม้ผล

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐: ดินไรในพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มักมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

กลุ่มชุดดินที่ ๔๔: ดินต้นถึงชั้นกรวด ชั้นหินพื้น หรือดินที่มีเศษหินปะปนมาก มักพบบริเวณเชิงเขา

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ (Slope Complex): พื้นที่ภูเขาและเทือกเขาที่มีความลาดชันสูงเกิน ๓๕% ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้และต้นน้ำลำธาร

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลกุดสิมคும்ใหม่ อำเภอลำทะเมนชัย (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๗)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

ตำบลกุดสิมคும்ใหม่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน (Tropical Savanna Climate) แบ่งออกเป็น ๓ ฤดู ดังนี้ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน		✓	✓	✓								
ฤดูฝน					✓	✓	✓	✓	✓			
ฤดูหนาว	✓									✓	✓	✓

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี ๒๖.๑ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๔๐.๗ องศาเซลเซียส ใน เดือนเมษายน และ อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๑๑.๑ องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๓	๑๗๓๕	๑๔๔.๕	๑๑๘	กันยายน	๔๑.๘	๑๐.๖	๒๗.๕
๒๕๖๔	๑๑๐๙.๔	๙๒.๔	๑๐๒	กันยายน	๓๙.๕	๙.๖	๒๗.๔
๒๕๖๕	๑๔๗๙.๕	๑๒๓.๓	๑๑๕	กันยายน	๓๘.๔	๑๐	๒๗.๑
๒๕๖๖	๑๖๔๐.๓	๑๓๖.๗	๑๒๑	สิงหาคม	๔๑.๕	๑๑.๒	๒๗.๘
๒๕๖๗	๑๔๑๓.๘	๑๑๗.๘	๑๐๕	กันยายน	๔๒	๑๐.๕	๒๘.๒

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาภาพสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๗

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน

ตำบลกุดสิมคุ้มใหม่ อำเภอลำทะเมนชัย มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

เส้นทางคมนาคมหลัก ใช้ถนนทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดในการติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอที่สะดวก โดยมี ทางหลวงชนบทหมายเลข กส.๔๐๔๖ เป็นเส้นทางเลี่ยงเมืองสำคัญที่เชื่อมจากอำเภอลำทะเมนชัยไปยังอำเภอนาคู ผ่านพื้นที่หมู่บ้านและแหล่งเกษตรกรรมที่มีทิวทัศน์สวยงาม

การเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน มีการพัฒนาถนนในเขตชุมชนเพื่อรองรับการขนส่ง เช่น สายข้างวัดบูรพาคุ้มใหม่ (หมู่ที่ ๘) เป็นเส้นทางที่ได้รับการปรับปรุงผิวจราจรเพื่อความสะดวกในการสัญจรภายในตำบล

สายรอบบ้าน (หมู่ที่ ๙) เส้นทางเชื่อมต่อภายในหมู่บ้านเพื่อเสริมสร้างโครงข่ายการเดินทาง สายข้าง สก.เขาวง – คุ้มกาญจนา (หมู่ที่ ๑๖ บ้านสายนาเวียง) เส้นทางปรับปรุงใหม่ที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการคมนาคมขนส่งในพื้นที่

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างอำเภอและตำบล

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและตำบล สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้ เส้นทางหลักเชื่อมต่อระหว่างอำเภอ (Inter-District Routes)

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๙๑: เป็นเส้นทางสายหลักที่เชื่อมต่ออำเภอลำทะเมนชัย ไปยังอำเภอนาคู และอำเภอบำเหน็จณรงค์ (สกลนคร) เส้นทางนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขนส่งพืชผลทางการเกษตรออกสู่ตลาดระดับจังหวัด ทางหลวงชนบท กส.๔๐๔๖: เส้นทางเลี่ยงเมืองเขาวงที่เชื่อมต่อไปยังอำเภอนาคู เส้นทางนี้ช่วยลดความแออัดในตัวชุมชนและอำนวยความสะดวกให้รถบรรทุกสินค้าเกษตรเดินทางได้รวดเร็วขึ้น

เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างตำบลและหมู่บ้าน (Intra-District & Village Routes)

ถนนสายเขาวง - กุดสิม: เชื่อมต่อระหว่างตัวอำเภอลำทะเมนชัยกับตำบลกุดสิมคุ้มใหม่ และตำบลคุ้มเก่า ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจหลักและที่ตั้งของตลาดกลางสินค้าเกษตร

โครงข่ายถนนลาดยางและคอนกรีตภายในตำบล:

สายบ้านโพธิ์นาดี - บ้านโพธิ์สว่าง: เชื่อมต่อการเดินทางระหว่างหมู่บ้านทางทิศเหนือและทิศใต้

สายกุดสิมคุ้มใหม่ - บ้านแจนแลน: ใช้สำหรับการเดินทางไปยังตำบลข้างเคียงทางทิศตะวันออก

เส้นทางเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรม: ปัจจุบันมีการพัฒนาถนนลูกรังและถนนหินคลุกในหลายหมู่บ้าน เช่น หมู่ที่ ๘, ๙ และ ๑๖ เพื่อให้รถไถและรถบรรทุกข้าวเข้าถึงพื้นที่นาได้สะดวกในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่มีบทบาทสำคัญในการหล่อเลี้ยงวิถีชีวิตเกษตรกร โดยมีแหล่งน้ำหลักที่สำคัญคือ:

ลำพะยัง (หรือลำน้ำยัง): เป็นลำน้ำสายหลักที่ไหลผ่านพื้นที่อำเภอเขาวง รวมถึงตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ ลำน้ำสายนี้เป็นหัวใจสำคัญของการทำนาและการประมงพื้นบ้าน ในพื้นที่บ้านกุดสิมพัฒนา (หมู่ที่ ๙) มีการก่อสร้างฝายน้ำล้นลำน้ำยัง เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้และเป็นจุดที่ชาวบ้านใช้ในการ "ยกยอ" หรือ "ยกสะดุ้ง" เพื่อหาปลา

หนองและบึง: ในพื้นที่มีหนองน้ำสาธารณะกระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น การกักเก็บน้ำฝนไว้ใช้ในฤดูแล้ง

น้ำตกตาดทอง: ตั้งอยู่ใกล้เคียงในเขตอำเภอเขาวง (ตำบลหนองผือ) เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีน้ำไหลตลอดในช่วงฤดูฝนและเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อน

๕.๒ ระบบชลประทานและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ได้รับประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ ดังนี้:

อ่างเก็บน้ำสายนาเวียง: ตั้งอยู่ในพื้นที่เชื่อมต่อกับบ้านกุดสิม เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลางที่ช่วยสนับสนุนน้ำเพื่อการเกษตร

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: แม้ตัวอ่างเก็บน้ำหลักและอุโมงค์ผันน้ำ "ลำพะยังภูมิพัฒนา" จะอยู่ในตำบลสงเปลือย แต่ระบบส่งน้ำและเครือข่ายคลองส่งน้ำได้รับออกแบบให้ครอบคลุมพื้นที่เกษตรกรรมในเขตตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ด้วย เพื่อรองรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	หมู่ที่	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	อ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบน (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)	ต.สงเปลือย (ส่งน้ำถึงกุดสิมคุ่มใหม่)	๔.๕๐	๓.๕๐	๔,๐๐๐
๒	อ่างเก็บน้ำห้วยสายนาเวียง	กุดสิมคุ่มใหม่	๒.๕๖	๒.๑๓	๒,๗๐๐
๓	ฝายน้ำล้นลำน้ำยัง	ม.๙ (บ้านกุดสิมพัฒนา)	(กักเก็บตามลำน้ำ)	(กักเก็บตามลำน้ำ)	ลำน้ำ) ๕๐๐

ที่มา : ชลประทานกาฬสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๗

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	หมู่ที่/ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
๑	ม.๑๖ (สายนาเวียง)	พัฒนาแหล่งน้ำห้วยสายนาเวียง	๑	-	๑	-	๒	๐.๘๕	๑,๒๐๐
๒	ม.๙ (กุดสิมพัฒนา)	ฝายน้ำล้นลำน้ำยัง	-	-	๑	๑	๒	๐.๒๕	๕๐๐
๓	ม.๑ (คุ้มใหม่)	ท่อระบายน้ำและคลองส่งน้ำ	๒	-	๑	-	๓	๐.๑๕	๓๕๐
๔	ม.๑๐ (กุดสิม)	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า (ริมลำยัง)	-	-	๑	๑	๒	๐.๑	๔๕๐
๕	พื้นที่ทั่วไป	สระน้ำในไร่นา (ทฤษฎีใหม่)	๑๕๐	--	-	-	-	๐.๔๕	๖๐๐

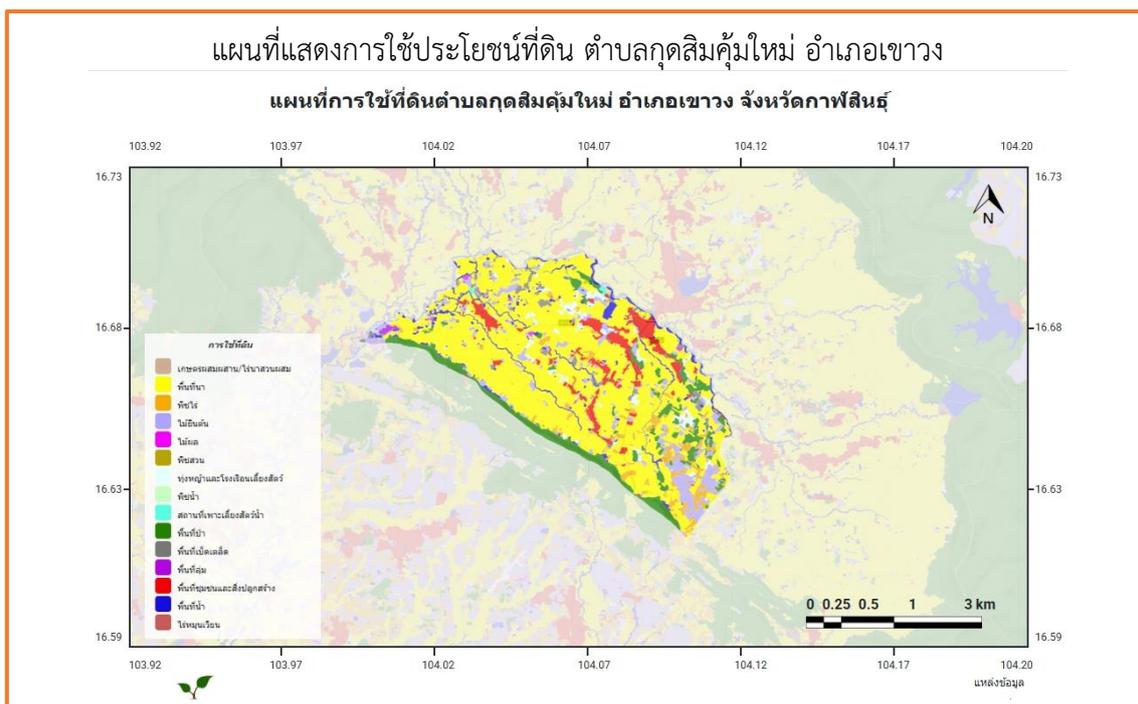
ที่มา : เทศบาลตำบลกุดสิมคุ้มใหม่, พ.ศ.๒๕๖๙

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๒๙๑๐	๘.๙๕
พืชไร่	๑๓๘๕.๖๓	๔.๒๖
ไม้ยืนต้น	๒๖๕๐.๗๘	๘.๑๖
ไม้ผล	๕๙.๕๓	๐.๒๒
พืชสวน	-	-
พื้นที่นา	๒๐๔๓๑.๑๐	๖๒.๘๖
พืชน้ำ	๑๓๙๔.๐๑	๔.๒๙
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	-	-
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๘๕๙.๗๐	๒.๖๔
พื้นที่ลุ่ม	๕๙.๕๓	๐.๒๒
พื้นที่น้ำ	๑๓๙๔.๐๑	๔.๒๙
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๙๑๑.๑๘	๕.๘๘
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๗๗๔.๐๘	๒.๓๘

(ที่มา Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙)

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง
(ที่มา Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำนา มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๒๐,๙๑๒ ไร่ (ร้อยละของพื้นที่ตำบล) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๕

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (ไร่)
		ข้าว (ไร่)	อ้อยโรงงาน (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	ยางพารา (ไร่) (ไร่) (ไร่)	พืชอื่นๆ (ไร่)	
พื้นที่รวม	๓๒,๕๐๓	๑๘,๑๘๖.๖๐	๙๗๔.๘๙	๘๘.๘๓	๑,๖๓๕.๖๓	-	-	-	๒๐,๙๑๒.๕๕

ที่มา Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

หมู่ที่	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
๑	๓๕	๘๒	-	๔๕	-	๔๕๐	๑๒๐	-	-
๒	๒๘	๖๕	-	๓๘	--	๓๘๐	๘๕	-	-
๓	๔๒	๙๘	-	๕๒	-	๕๒๐	๑๑๐	-	-

๔	๓๑	๗๒	-	๔๑	-	๔๑๐	๙๕	-	-
๕	๓๙	๙๑	-	๔๘	-	๔๘๐	๑๐๕	-	-
๖	๒๕	๕๘	-	๓๒	-	๓๒๐	๗๐	-	-
๗	๓๓	๗๗	-	๔๓	-	๔๓๐	๙๐	-	-
๘	๒๙	๖๘	-	๓๖	-	๓๖๐	๘๐	-	-
๙	๓๖	๘๔	-	๔๖	-	๔๖๐	๑๐๐	-	-
๑๐	๒๗	๖๓	-	๓๕	-	๓๕๐	๗๕	-	-
๑๑	๓๐	๗๐	-	๓๙	-	๓๙๐	๘๕	-	-
๑๒	๒๔	๕๖	-	๓๑	-	๓๑๐	๖๕	-	-
๑๓	๒๖	๖๐	-	๓๔	-	๓๔๐	๗๐	--	-
รวมทั้งหมด	๔๐๕	๙๔๔	--	๕๒๐	--	๕,๒๐๐	๑,๑๕๐	-	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเขาวง,พ.ศ.๒๕๖๘

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์แห่ง คือ
ชื่อโรงงาน..... ที่ตั้ง.....
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐานแห่ง คือ.....
ชื่อโรงงาน..... ที่ตั้ง.....
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่.....จำนวน คือ
ชื่อฟาร์ม.....ที่ตั้ง.....

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

หมู่ที่	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด							

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอเขาวง, พ.ศ.๒๕๖๘

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

ข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์ (Kaowong Kalasin Sticky Rice)

สินค้า GI แห่งความภาคภูมิใจของตำบลกุดสิมคุ่มใหม่

เรื่องราวและความเป็นมา

ข้าวเหนียวเขาวงเริ่มเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในตลาดข้าวสารจังหวัดกาฬสินธุ์ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๗

Tomorrow.io เมื่อกลุ่มผู้ประกอบการโรงสีข้าวขนาดเล็กได้ออกตระเวนหาข้าวคุณภาพดีจากพื้นที่เขาวง

ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง เป็นหนึ่งในพื้นที่หลักที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(GI) สำหรับข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์ ทะเบียนเลขที่ สข ๕๒๑๐๐๐๒๖ ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๒

ภูมิศาสตร์ที่โดดเด่น

พื้นที่ปลูกข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์ เป็นพื้นที่ราบระหว่างหุบเขา มีภูเขาล้อมรอบทุกทิศทางเป็นวงกลมจึงเป็นที่มาของชื่อตามที่ตั้งว่า เขาวง พื้นที่เป็นแอ่งกะทะมีเทือกเขาภูพานกั้นระหว่างอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ กับอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ดินที่พิเศษ

ดินในบริเวณนี้มีธาตุแคลเซียมและธาตุซิลิกอนสูง ผนวกกับภาวะภูมิอากาศที่เย็นแห้งแล้งน้ำน้อยเป็นผลให้ข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์เก็บเกี่ยวก่อนข้าวอื่น มีความนุ่มและหอมมาก
ภูมิปัญญาชาวภูไท

ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชนเผ่าผู้ไทย ที่มีภาษาพูดเป็นของตนเอง ยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิต วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ เป็นสังคมกสิกรรมที่มีความละเอียดประณีต พิถีพิถันในงานฝีมือประเภทจักสานและงานทางด้านกสิกรรม จึงเป็นจิตวิญญาณของชนภูไท ที่บรรจงผลิตสินค้าเกษตร โดยเฉพาะการปลูก "ข้าวเหนียวเขาวง"

คุณสมบัติที่โดดเด่นแตกต่างจากพื้นที่อื่น

๑. คุณภาพที่เป็นเอกลักษณ์

เป็นข้าวเหนียวเมื่อนึ่งสุกจะหอม และนุ่มไม่แฉะติดมือ Wikipedia

ข้าวที่นึ่งแล้วเมื่อเก็บไว้ในภาชนะปิด หลายชั่วโมงจนข้าวเย็น ยังคงรักษาความอ่อนนุ่มได้อยู่

๒. พันธุ์ข้าวเฉพาะพื้นที่

ปลูกเฉพาะข้าวพันธุ์กอเดียว (ข้าวพันธุ์พื้นเมือง) และข้าวพันธุ์ กข ๖

เป็นข้าวเหนียวที่ไวต่อช่วงแสง ปลูกได้เฉพาะฤดูนาปีเท่านั้น

๓. การผลิตตามมาตรฐาน GI

มีการควบคุมกระบวนการผลิตตามมาตรฐาน GI

ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว

การนำปุ๋ยชีวภาพมาใช้ในการผลิต

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครีวเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครีวเรือน และประชากร ตำบลกุดสิมคุ้มใหม่

ที่	หมู่ที่	ครีวเรือนทั้งหมด	ครีวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	๑	๑๗๔	๑๑๓.๕	๑๕๑	๑๗๘	๓๒๙
๒	๒	๑๘๓	๑๐๓.๗๕	๒๑๒	๒๑๙	๔๓๑
๓	๓	๑๓๓	๙๖.๒๕	๑๔๖	๑๖๗	๓๑๓
๔	๔	๑๕๘	๑๘๗.๕	๑๔๒	๑๙๔	๓๓๖
๕	๕	๒๘๕	๑๘๓.๘	๒๖๐	๓๐๒	๕๖๒
๖	๖	๑๙๖	๑๙๐๒.๖	๑๙๔	๒๓๙	๔๓๓
๗	๗	๒๕๖	๒๗๖๔.๕๓	๓๐๒	๒๗๕	๕๗๗
๘	๘	๕๔๓	๓๒๒๙.๗๕	๕๗๗	๕๘๑	๑,๑๕๘

๙	๙	๒๑๑	๗๘๔.๕	๒๑๘	๑๘๑	๓๙๙
๑๐	๑๐	๒๐๗	๔๑๖.๕	๑๙๕	๑๙๖	๓๙๑
๑๑	๑๑	๒๘๑	๒๐๘๒.๔๒	๓๑๔	๓๑๐	๖๒๔
๑๒	๑๒	๑๗๗	๘๗๑.๘๘	๑๙๒	๒๕๑	๔๔๓
๑๓	๑๓	๒๘๙	๒๓๓๓.๙๘	๒๗๐	๒๗๔	๕๔๔
รวม		๓,๐๙๓	๑๖๗๒๕.๑๕	๓,๑๗๓	๓,๓๖๗	๖,๕๔๐

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเขาวง, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๔๙๓	๓๔.๐๒
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๓๒	๒๙.๘๑
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๕๓	๒๔.๓๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๒๔	๘.๕๖
๒๖ - ๓๕ ปี	๔๓	๒.๙๗
๑๘ - ๒๕ ปี	๔	๐.๒๘
รวม	๑,๔๔๙	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง พ.ศ.๒๕๖๘

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๓๙๒	๙๖.๐๗
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๕๗	๓.๙๓
รวม	๑,๔๔๙	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑,๔๓๓	๘๒.๓๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๕๐๕	๒๘.๘๐
เช่า	๓๑	๑.๗๖
รวม	๑,๙๖๙	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครุว์เรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑,๔๐๘	๒	๐	๒๙	๑,๔๓๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๖) รายได้ รายจ่ายของครุว์เรือนเกษตรกร

รายได้เฉลี่ยต่อครุว์เรือน: ๑๘๑,๒๓๑ บาท/ปี หรือ ๑๕,๑๐๓ บาท/เดือน (ภาคอีสาน ปี ๒๕๖๖)

รายจ่ายเฉลี่ยต่อครุว์เรือน: ๒๔๖,๐๐๐ บาท/ปี หรือ ๒๐,๕๐๐ บาท/เดือน ส่วนต่าง (ขาดดุล): -๖๔,๗๖๙ บาท/ปี หรือ -๕,๓๙๖ บาท/เดือน เงินช่วยเหลือที่ต้องพึ่งพา: ๖๐,๒๘๘ บาท/ปี หรือ ๕,๐๒๔ บาท/เดือน

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

แหล่งสินเชื่อหลักสำหรับเกษตรกร

๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

เป็นแหล่งสินเชื่อหลักของเกษตรกรไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร

ประเภทสินเชื่อที่สำคัญ:

สินเชื่อเพื่อการผลิตทางการเกษตร (ปลูกข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล ปศุสัตว์)

สินเชื่อรวมกลุ่ม

สินเชื่อแบบกำกับแนะนำ

สินเชื่อ SME เกษตร

สินเชื่อเกษตรกรวิวัฒน์ (วงเงินสูงสุด ๘ ล้านบาท สำหรับบุคคลอายุ ๕๐-๕๙ ปี)

สินเชื่อสานฝันสร้างอาชีพ (อัตราดอกเบี้ย ๔% ต่อปี)

ภาวะหนี้สินของเกษตรกร

ข้อมูลหนี้สินครุว์เรือน (ระดับประเทศ ปี ๒๕๖๖)

หนี้สินเฉลี่ยต่อครุว์เรือน: ๑๙๗,๒๕๕ บาท

ภาคอีสานมีหนี้สินในระดับสูง เนื่องจากรายได้ต่ำที่สุดในประเทศ

สาเหตุหลักของหนี้สิน:

ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง (ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เครื่องจักรกล)

รายได้จากการเกษตรไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศและราคาผลผลิต

ค่าใช้จ่ายในครุว์เรือนสูงกว่ารายได้

หนี้บัตรเครดิต

หนี้นอกระบบ

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

การนับถือศาสนาประชากรในตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง ส่วนใหญ่นับถือ ศาสนาพุทธ ร้อยละ ๙๕-๙๘ ของประชากรทั้งหมด วัดสำคัญในพื้นที่ เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวภูไทในพื้นที่วัดประจำหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ เช่น วัดป่าพุทธบุตร

ความเชื่อและพิธีกรรม:

การทำบุญตามประเพณีสำคัญตลอดปี

การเข้าวัดในวันพระและวันสำคัญทางศาสนา

การรักษาศีลห้า ศีลแปด

ความเชื่อในเรื่องผี บรรพบุรุษ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

เอกลักษณ์ชาวภูไท (ผู้ไท)

ชาวผู้ไท เป็นกลุ่มชนที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว โดยเฉพาะ ความรัก ความสามัคคี เคารพนับถือ เชื้อพืงผู้นำชุมชน มีอัธยาศัย อ่อนน้อมถ่อมตนมีความมุ่งมั่นในการรักษาขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีของตนไว้อย่างเหนียวแน่น

ประวัติความเป็นมากว่า ๒๐๐ ปีมาแล้ว ที่ชาวผู้ไท จากแคว้นสิบสองจุไทย ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้อพยพเข้าสู่ดินแดน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในดินแดนประเทศไทย ในสมัยกรุงธนบุรี

กระจายอยู่ในหลายจังหวัดบริเวณรอบๆ เทือกเขาภูพาน ได้แก่ จังหวัดนครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ อุดรธานี มุกดาหาร ร้อยเอ็ด ยโสธร อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
๑	๑	๑๕	๑	๑๕	-	-	-	-	-	-	๑	๒๐
๒	๑	๑๕	๑	๑๕	-	-	-	-	-	-	๑	๒๐
๓	๑	๑๕	๑	๑๕	-	-	-	-	-	-	๑	๒๐
๔	๑	๑๕	๑	๑๕	-	-	-	-	-	-	๑	๒๐
๕	๑	๒๐	๑	๑๕	-	-	๑	๒๕	-	-	๑	๒๐
๖	๑	๒๐	๑	๑๕	๑	๒๕	๑	๒๕	-	-	๑	๒๐
๗	๑	๒๕	๑	๑๕	-	-	๑	๒๕	-	-	๑	๒๐
๘	๑	๓๐	๑	๑๕	-	-	๒	๓๐	๑	๓๐๐	๑	๒๐

๙	๑	๑๕	๑	๑๕	-	-	--	-	-	-	๑	๒๐
๑๐	๑	๑๕	๑	๑๕	-	-	-	-	-	-	๑	๒๐
๑๑	๑	๑๕	๑	๑๕	-	-	๑	๑๕	-	-	๑	๒๐
๑๒	๑	๑๕	๑	๑๕	-	-	๑	๑๕	-	-	๑	๒๐
๑๓	๑	๑๕	๑	๑๕	-	-	-	-	-	-	๑	๒๐
รวม	๑๓		๑๓						๑	๓๐๐	๑	๒๖๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๑
เครื่องดื่ม	๒
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๖๐
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๖๘
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๑๒
รวม	๑๖๒

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเขาวง, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
๑.กลุ่มผู้ผลิตข้าวเหนียวเขาวงคุณภาพบ้านโนนเจริญ	๑๓	กุดสิมคุ้มใหม่	๒๒
๒.วิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ตำบลกุดสิมคุ้มใหม่	๑	กุดสิมคุ้มใหม่	๑๕
๓.กลุ่มแม่บ้านบ้านโนนศิวิไล	๘	กุดสิมคุ้มใหม่	๒๐
๔.นาแปลงใหญ่เกษตรอินทรีย์ บ้านกุดบอด	๔	กุดสิมคุ้มใหม่	๓๐
๕.กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ หมู่ ๓, ๔, ๖	๓, ๔, ๖	กุดสิมคุ้มใหม่	๒๕
๖.กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านกุดกอก	๕	กุดสิมคุ้มใหม่	๑๘
๗.กลุ่มเกษตรกรทำนาตำบลกุดสิมคุ้มใหม่	๑	กุดสิมคุ้มใหม่	๔๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านโนน	๖	กุดสิมคึมใหม่	๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง,พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์การเกษตรอำเภอเขาวง จำกัด	๘	กุดสิมคึมใหม่	๓๐๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์,พ.ศ.๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
๕	-	๑	๑	๑	-	-	-	-	๑
๘	-	๑	๑	๑	-	-	-	-	๑
รวม	-	๒	๒	๒	-	-	-	-	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง,พ.ศ.๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
๑-๑๓	๔	๒	-	๑๖	๑๗	๑๙	๑	-	-
รวม	๔	๒	-	๑๖	๑๗	๑๙	๑	-	-

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง,พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

หมู่ที่	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
๕,๘,๑๓	๓	เกษตรทฤษฎีใหม่,เกษตรผสมผสาน
รวม	๓	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง,พ.ศ.๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ผักแปลงใหญ่ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๘	กุดสิมคุ่มใหม่
๒	ศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	กุดสิมคุ่มใหม่
๓	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	กุดสิมคุ่มใหม่
๔	สวนเกษตรนางอุรุไกไทย แสนขาว	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๓	กุดสิมคุ่มใหม่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง,พ.ศ.๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๓ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	หมู่ที่	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑	๗	แปลงใหญ่พืชผัก หมู่ ๗ ตำบลกุดสิมคும்ใหม่ อำเภอลำทะเมนชัย (วิสาหกิจชุมชนศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)	พืชผัก	๓๑	๗.๗๕
๒	๘	แปลงใหญ่พืชผัก หมู่ ๘ ตำบลกุดสิมคும்ใหม่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ (กลุ่มผักปลอดภัยอำเภอลำทะเมนชัย)	พืชผัก	๔๓	๑๐.๗๕
๓	๑๒	แปลงใหญ่ข้าว ม.๑๒ ต.กุดสิมคும்ใหม่ อ.ลำทะเมนชัย (วิสาหกิจชุมชนศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)	ข้าว	๔๗	๑๐๘๗.๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำทะเมนชัย,พ.ศ.๒๕๖๘

บทที่ ๒
การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลกุตุสิมใหม่
อำเภอเขาวง

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าข้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

น้ำฝน ชลประทาน บ่อน้ำบาดาล แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

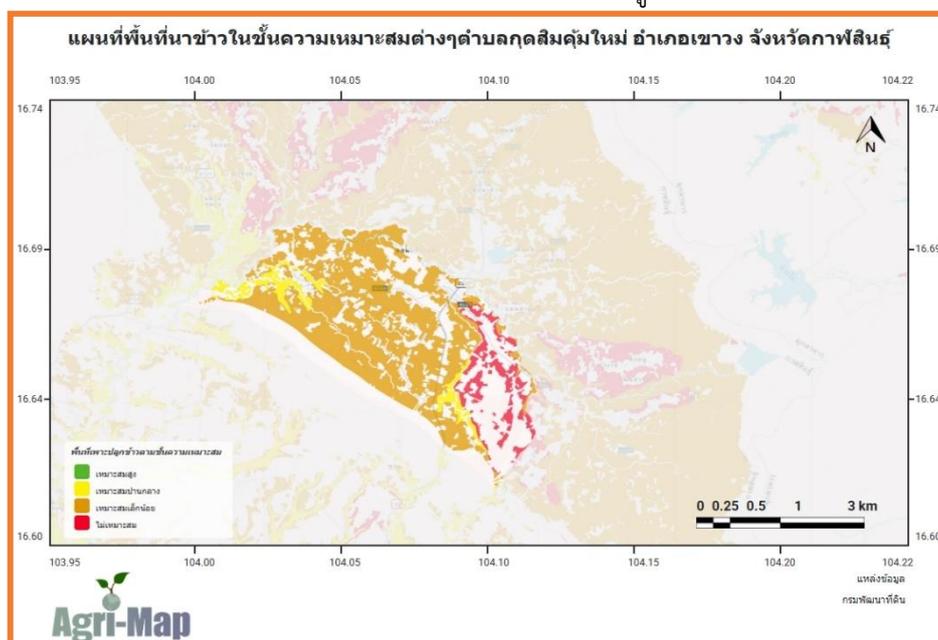
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

หมู่ที่	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก..... (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลกุตุสิมใหม่	-	๑,๔๗๑	๑๔,๘๘๖	๑,๘๓๐	๑๘,๑๘๖

ที่มา: (ที่มา Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙)

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

(ที่มา : Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙)

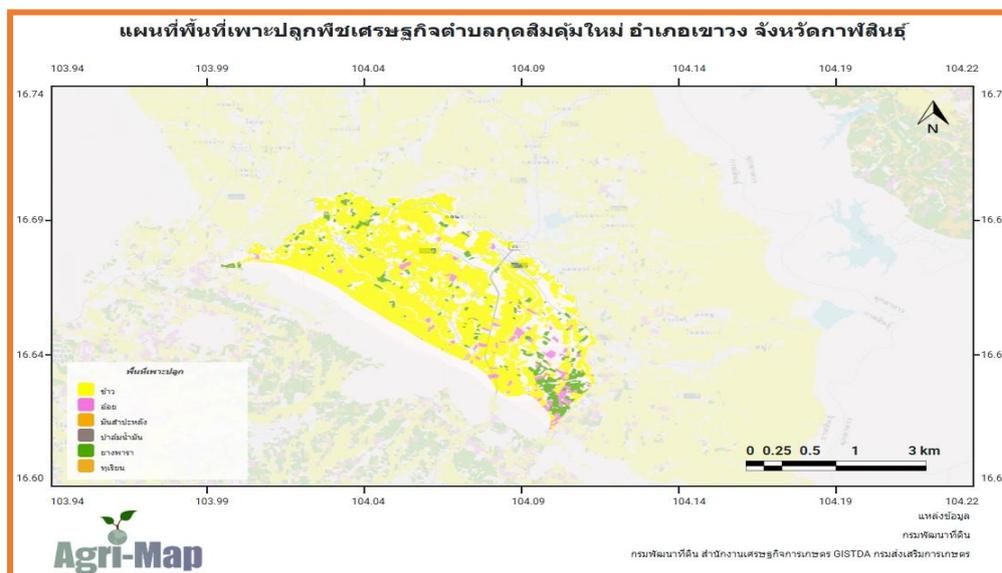
๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๑๙	๑๑๓.๕	๑๑๓.๕	๔๖.๕๓๕	๔๑๐
๒	๑๗	๑๐๓.๗๕	๑๐๓.๗๕	๔๒.๕๓๗๕	๔๑๐
๓	๑๓	๙๖.๒๕	๙๖.๒๕	๓๙.๔๖๒๕	๔๑๐
๔	๒๑	๑๘๗.๕	๑๘๗.๕	๗๖.๘๗๕	๔๑๐
๕	๒๔๐	๑๘๓๘	๑๘๓๘	๗๕๓.๕๘	๔๑๐
๖	๑๙๙	๑๙๐๒.๖๐	๑๙๐๒.๖๐	๗๘๐.๐๖๖	๔๑๐
๗	๒๕๙	๒๗๖๔.๕๓	๒๗๖๔.๕๓	๑๑๓๓.๔๕๓	๔๑๐
๘	๔๒๙	๓๒๒๙.๗๕	๓๒๒๙.๗๕	๑๓๒๔.๑๙๘	๔๑๐
๙	๑๑๓	๗๘๔.๕๐	๗๘๔.๕๐	๓๒๑.๖๔๕	๔๑๐
๑๐	๖๐	๔๑๖.๕๐	๔๑๖.๕๐	๑๗๐.๗๖๕	๔๑๐
๑๑	๒๕๓	๒๐๘๒.๔๒	๒๐๘๒.๔๒	๘๕๓.๗๙๒๒	๔๑๐
๑๒	๘๓	๘๗๑.๘๘	๘๗๑.๘๘	๓๕๗.๔๗๐๘	๔๑๐
๑๓	๓๐๔	๒๓๓๓.๙๘	๒๓๓๓.๙๘	๙๕.๙๓๑๘	๔๑๐
รวม	๑๗๘๑	๑๖,๗๒๕.๑๕	๑๖,๗๒๕.๑๕	๕,๙๙๖	๔๑๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)

(ที่มา : Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล/อำเภอ)

- ๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้พันธุ์ข้าวที่ได้รับการรับรองจากกรมการข้าว เช่น ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕, กข๖, กข ๑๕, พันธุ์พื้นเมือง เลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีความงอกสูง สมบูรณ์ ไม่มีโรคและแมลงศัตรูปนเปื้อน บางส่วนยังใช้พันธุ์พื้นเมืองที่เก็บรักษาไว้เอง
- ๒) การเตรียมดิน ไถพรวนดิน ๒-๓ ครั้ง เพื่อกลบตอซังและวัชพืช ไถตะและไถแปรเพื่อให้ดินร่วนซุย ปรับระดับพื้นที่นาให้เรียบเพื่อการกักเก็บน้ำ ส่วนหนึ่งใช้รถไถเดินตาม บางส่วนใช้รถไถขนาดใหญ่ให้เช่าบริการ
- ๓) การปลูกปักดำโดยใช้กล้าอายุ ๒๕-๓๐ วัน ปักดำระยะ ๒๕x๒๕ ซม. หรือ ๓๐x๓๐ ซม. บางส่วนใช้วิธีหยอด (โดยเฉพาะนาดอน) จำนวนเมล็ดต่อหลุม ๓-๕ ต้น
- ๔) ระบบการให้น้ำพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก (ทำนาปีเดียว) มีการสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น หนอง บึง คลอง บางพื้นที่มีระบบส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ใช้ปั้มน้ำแบบเครื่องยนต์ดีเซลหรือปั้มน้ำไฟฟ้า
- ๕) การดูแลรักษา พรวนดินระหว่างแถว (กำจัดวัชพืช) เดินเช็ดหญ้าในแปลงนา ๑-๒ ครั้ง ตรวจสอบระดับน้ำให้เหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโต ซ่อมแซมในส่วนที่ตาย
- ๖) การใส่ปุ๋ย ปุ๋ยเคมี: ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๘ ก่อนปักดำ ใส่ปุ๋ยยูเรียแบ่งใส่ ๒-๓ ครั้ง ตามระยะการเจริญเติบโต ปุ๋ยอินทรีย์: ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ในพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ บางส่วนใช้ปุ๋ยชีวภาพร่วมด้วย
- ๗) การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวเมื่อข้าวแก่จัด เมล็ดแข็ง (ประมาณ ๘๐-๘๕% สุก) ใช้เครื่องเกี่ยวนวดข้าว ให้เช่าบริการ บางส่วนเก็บเกี่ยวด้วยมือ (ใช้เคียว) ในแปลงเล็กหรือแปลงที่เข้าเครื่องไม่ได้ ตากข้าวเปลือกให้แห้งบนลานตาก
- ๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ตากข้าวเปลือกให้มีความชื้นประมาณ ๑๔% สีข้าวด้วยเครื่องสีข้าวในหมู่บ้านหรือโรงสีในอำเภอ เก็บรักษาในยุ้งฉาง ทุ่งสาน หรือไซโล คัดเมล็ดพันธุ์ไว้สำหรับฤดูกาลหน้า
- ๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู สำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ ๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก ใช้สารเคมีป้องกันกำจัด: เพี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพี้ยไฟ หนอนกอ ใช้วิธีชีวภาพ: ปล่อยตัวห้ำธรรมชาติ ใช้น้ำหมักชีวภาพ การจัดการแบบผสมผสาน (IPM) ในกลุ่มเกษตรกรที่ผ่านการอบรม ไถกลบตอซังหลังเก็บเกี่ยวเพื่อลดการระบาดของศัตรูพืช

เกษตรกรในอำเภอเขาวง มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว					←	→						

สัญลักษณ์

←.....→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต (ปรับเปลี่ยนตารางได้ตามความเหมาะสม)

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘

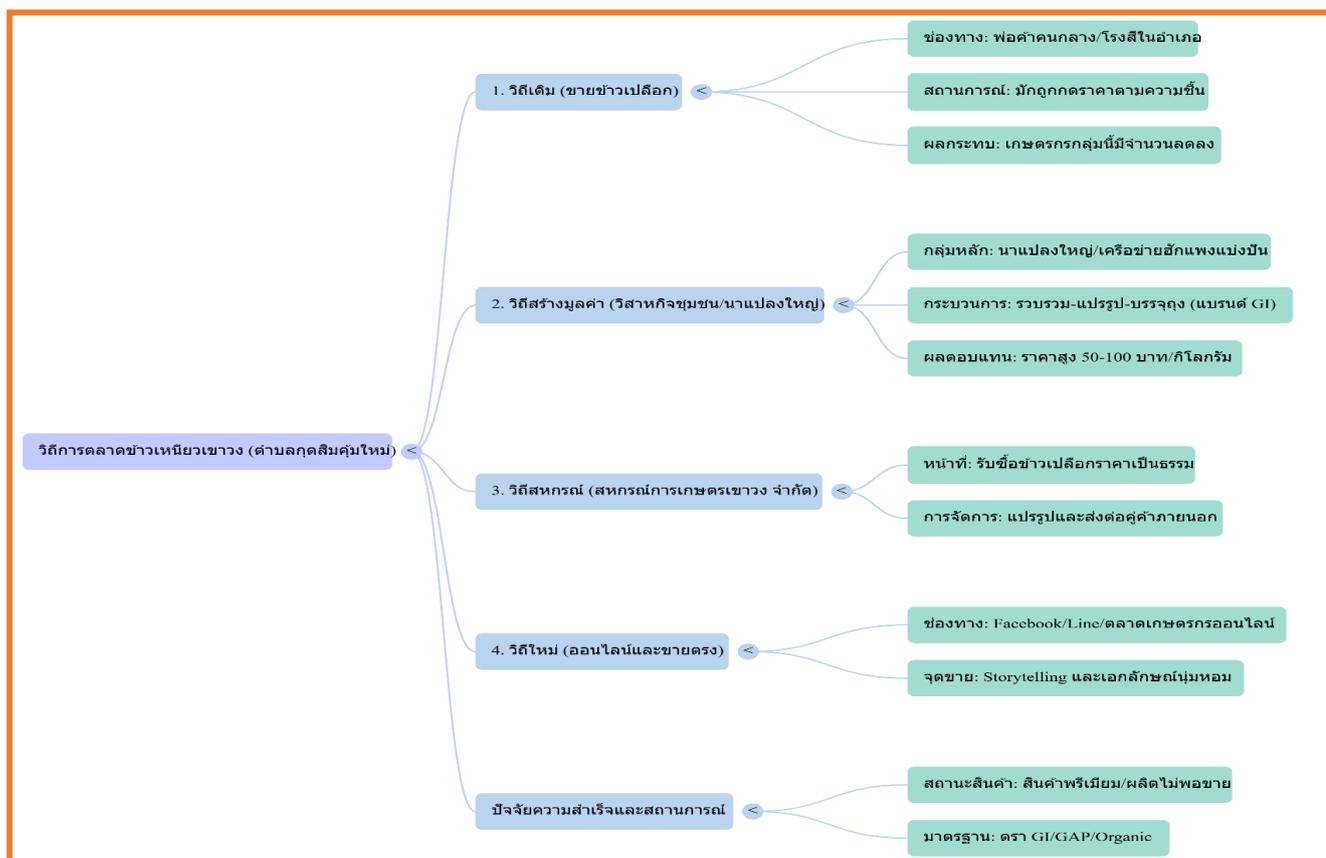
รายการ (ตัวอย่าง)	นอกเขตชลประทาน/ในเขตชลประทาน		
	บาท/ไร่	บาท/ไร่	หมายเหตุ
ไถดะ	๒๕๐-๓๐๐	๒๕๐-๓๐๐	ครั้งละ ๒๕๐-๓๐๐ บาท
ไถแปร	๒๕๐-๓๐๐	๒๕๐-๓๐๐	ครั้งละ ๒๕๐-๓๐๐ บาท
ไถพรวน/คราด	๒๐๐-๒๕๐	๒๐๐-๒๕๐	
พันธุ์ข้าว	๑๕๐-๒๐๐	๑๕๐-๒๐๐	๑๕-๒๐ กก./ไร่
ปักดำ/หยอด/หว่าน	๕๐๐-๑,๐๐๐	๕๐๐-๑,๐๐๐	
ถอนหญ้า/เช็ดหญ้า	๓๐๐-๔๐๐	๓๐๐-๔๐๐	หากจำเป็น
ปุ๋ยเคมี	๘๐๐-๑,๒๐๐	๖๐๐-๑,๐๐๐	๕๐-๘๐ กก./ไร่, ๒-๓ ครั้ง
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	๑๕๐-๒๐๐	๑๕๐-๒๐๐	๒-๓ ครั้ง
ค่าน้ำ/ค่าไฟสูบน้ำ	๓๐๐-๕๐๐	๕๐๐-๘๐๐	
เก็บเกี่ยว (รถเกี่ยว)	๘๐๐-๑๒๐๐	๖๐๐-๑๒๐๐	
ขนส่ง	๖๐-๗๐	๖๐-๗๐	๑๒๐ บาท/ตัน
ค่าเสื่อมอุปกรณ์	๑๐๐-๒๐๐	๑๐๐-๒๐๐	
เบ็ดเตล็ด	๒๐๐-๓๐๐	๒๐๐-๓๐๐	
รวม	๕,๑๖๐- ๘,๕๐๐	๕,๑๖๐- ๘,๕๐๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบลกุดสิมคும்ใหม่ อำเภอเขาวง)

Flow chart แสดงเส้นทางวิถีตลาดของตำบลกุดสิมคும்ใหม่ อำเภอเขาวง

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลกุดสิมคும்ใหม่ อำเภอเขาวง (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในตำบลกุดสิมคும்ใหม่ อำเภอเขาวง จำนวน ๑,๗๘๑ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๒ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๕	กุดสิมคும்ใหม่	ข้าว,พืชผัก	เกษตรกรทฤษฎีใหม่,เกษตรผสมผสาน
๒	๘	กุดสิมคும்ใหม่	ข้าว,พืชผัก	เกษตรกรทฤษฎีใหม่,เกษตรผสมผสาน
...				

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร (ใส่เพิ่มเติมได้เลย ไม่มีองค์กรไหนก็ลบออก) ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๒	๑.ศพก.เครือข่ายนายจตุรพิต ไวสุ์ศึก ๒.ศพก.เครือข่าย นางวัลญารัตน์ นวลบัตร์
แปลงใหญ่	๓	๑.แปลงใหญ่พืชผัก หมู่ ๗ ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง (วิสาหกิจชุมชนศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่อง ๒.แปลงใหญ่พืชผัก หมู่ ๘ ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ (กลุ่มผักปลอดภัย อำเภอเขาวง) ๓.แปลงใหญ่ข้าว ม.๑๒ ต.กุดสิมคุ่มใหม่ อ.เขาวง (วิสาหกิจ ชุมชนศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)
วิสาหกิจชุมชน	๑๒	๑.กลุ่มผู้ผลิตข้าวเหนียวเขาวงคุณภาพบ้านโนนเจริญม.๑๓ ๒.ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ ๓.กลุ่มแม่บ้านบ้านโนนศิวิไล ๔.เกษตรอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพนาโน ๕.กลุ่มผักแปลงใหญ่ศูนย์เรียนรู้โครงการพระราชดำริ ต.กุดสิม คุ่มใหม่ หมู่ ๑๒ ๖.คุ่มดอนเจริญ ๗.ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอำเภอเขาวง ๘.กลุ่มผู้ผลิตข้าวเหนียวเขาวงคุณภาพบ้านโนนวิมาน หมู่ที่ ๗ ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ ๙.กลุ่มผู้ผลิตข้าวเหนียวเขาวงคุณภาพบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ ๑๐.โรงปุ๋ยชีวภาพบ้านโนนสำราญ ๑๑.ดอกไม้กาฬสินธุ์ ๑๒.โรงปุ๋ยชีวภาพบ้านโนนสำราญ
กลุ่มแม่บ้าน	๑๓	หมู่ที่๑-๑๓

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าว ตำบลกุตลิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	- พื้นที่เพาะปลูกข้าวเหนียวเขาวง (พันธุ์ กข.๖, กอเดียว)- เกษตรกร ๙๐% ของประชากรทำนาและเลี้ยงสัตว์- ปลูกข้าวนาปี พึ่งพาน้ำฝน- มีโครงการอ่างเก็บน้ำลำพะยังส่งน้ำเข้าพื้นที่- ใช้วิธีการแบบภูไท: เก็บเกี่ยวด้วยมือ ตีข้าวด้วยมือ	- โรงสีข้าวในพื้นที่ (สหกรณ์โรงสีข้าวชุมชนตำบลสงเปลือย)- สหกรณ์การเกษตรเขาวง จำกัด- เครือข่ายอีกแพ่งแบ่งปัน (๘๐ ราย)- พ่อค้าคนกลางเข้ารับซื้อในฤดูเก็บเกี่ยว- มีการรวบรวมข้าวกองกลาง	- ตลาดท้องถิ่น- ผู้ค้าส่งรับซื้อข้าวเปลือก ราคา ๑๓,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท/ตัน- ตลาดข้าว GI (ข้าวเหนียวเขาวง)- ตลาดข้าวอินทรีย์/ปลอดภัย- ส่งออกต่างประเทศ
	ปัญหา Pain point	- ขาดน้ำในฤดูแล้ง ผลผลิตไม่แน่นอน- พื้นที่กระจุกกระจายเกษตรกรรายย่อย- ต้นทุนแรงงานสูง (ใช้แรงงานคน)- ขาดข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกที่แม่นยำ- เกษตรกรสูงอายุ ขาดแคลนแรงงาน	- โรงสีมีจำกัด ต้องรอคิว- พ่อค้าคนกลางกดราคา- ขาดอำนาจต่อรอง- ไม่มีคลังสินค้าเพียงพอ- การรวบรวมผลผลิตไม่ทั่วถึง- ขาดมาตรฐานการจับเก็บ	- ราคาผันผวนตามฤดูกาล- ขาดช่องทางการตลาดตรง- ไม่รู้ข้อมูลความต้องการตลาด- การกระจายสินค้าไม่ทั่วถึง- ขาดแบรนด์/บรรจุภัณฑ์ที่แข็งแรง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- DOAE Smartcheck: ตรวจสอบความเหมาะสมพื้นที่- Ricult: ข้อมูลดาวเทียมพยากรณ์อากาศ แนะนำการใส่ปุ๋ย-รดน้ำ- Rice Pest Monitoring: เตือนภัยโรคและแมลง- ปุ๋ยรายแปลง: คำแนะนำการจัดการดินและปุ๋ย- ระบบ GPS/Drone: สำรวจพื้นที่แม่นยำ	- แอปชานาไทย: คำนวณต้นทุน-กำไร, ตลาดกลางซื้อขาย- OAE OIC: ข้อมูลราคาสินค้าเกษตร แหล่งรับซื้อ- Blockchain: ตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มา- ระบบ IoT: ควบคุมอุณหภูมิ- ความชื้นคลังสินค้า- แพลตฟอร์มรวมกลุ่ม: เพิ่มอำนาจต่อรอง	- E-Commerce Platform: Shopee, Lazada, Facebook Marketplace- แอปตลาดเกษตร: เชื่อมผู้ผลิต-ผู้บริโภคตรง- ระบบ QR Code: ข้อมูลผลิตภัณฑ์มาตรฐาน GI- Digital Marketing: โปรโมทแบรนด์ข้าวเขาวง- แอป Kaset ๑๐๐๙: ข้อมูลราคาตลาด
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	- เกษตรกรรายย่อย เฉลี่ย <๑๐ ไร่/ราย- อายุเฉลี่ย ๕๐+ ปี- ทำนาตามวิถีภูไท แบบดั้งเดิม- มีกลุ่มเกษตรกร Smart Farmer บางส่วน- ใช้สมาร์ตโฟน LINE, Facebook	- โรงสีชุมชน- สหกรณ์การเกษตร- พ่อค้าคนกลาง- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร- หัวหน้ากลุ่มเกษตรกร	- ผู้บริโภคท้องถิ่น- ผู้ค้าส่ง- ร้านค้า Modern Trade- ผู้บริโภคที่ต้องการข้าว GI/อินทรีย์- ตลาดส่งออก

	<p>ปัญหา Pain point</p>	<p>- ขาดความรู้เทคโนโลยีใหม่- ไม่มีเวลาเรียนรู้ระบบซับซ้อน- ไม่เชื่อมั่นในเทคโนโลยี- ลูกหลานไม่สืบทอดอาชีพ- ขาดทักษะดิจิทัล</p>	<p>- ขาดความโปร่งใสในการค้า- การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ- ข้อมูลไม่เชื่อมโยงกัน- ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน- ขาดการประสานงาน</p>	<p>- ไม่รู้แหล่งที่มาสินค้า- ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพ- ไม่สามารถเข้าถึงผู้ผลิตตรง- ขาดข้อมูลโภชนาการ/ประโยชน์- ไม่แน่ใจว่าเป็น GI แท้</p>
	<p>แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา</p>	<p>- YouTube/TikTok: เรียนรู้เทคนิคการทำนาสมัยใหม่- LINE Group: แลกเปลี่ยนความรู้ ประสานงาน- แอป ชาวเกษตรกร: UI ใช้งานง่าย ภาษาท้องถิ่น- Smart Farmer Training: อบรมเกษตรกรรุ่นใหม่- กระดานเศรษฐกิจ: วิเคราะห์ความคุ้มค่า</p>	<p>- แพลตฟอร์ม B2B: เชื่อมโยงโรงสี-สหกรณ์-เกษตรกร- ระบบ Dashboard: แสดงข้อมูลแบบ Real-time- Chatbot/AI: ตอบคำถามอัตโนมัติ- Video Conference: ประชุมออนไลน์- ระบบจัดการสมาชิก: ฐานข้อมูลเกษตรกร</p>	<p>- แอป Scan & Verify: สแกน QR ตรวจสอบแหล่งที่มา- Review/Rating System: สร้างความเชื่อมั่น- Direct Messaging: ติดต่อเกษตรกรตรง- Content Marketing: เล่าเรื่องราวข้าวขาวง- Influencer/KOL: รีวิวสินค้า</p>
<p>มิติสินค้า</p>	<p>สถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>- ข้าวเปลือกเหนียว กข.๖, กอเดียว- คุณภาพพิเศษ: เหนียว นุ่ม หอม ไม่ติดมือ- ได้มาตรฐาน GI, GAP, Organic Thailand- ผลผลิต ๔๐๐-๕๐๐ กก./ไร่- เก็บเกี่ยว พ.ย.-ธ.ค.</p>	<p>- ข้าวสาร (สี)- ข้าวกล้อง-บรรจุถุง/สุญญากาศ- แบบ รนด์: ข้าวเจ้าชีวิต, ข้าวนาโก- ผลิตภัณฑ์แปรรูป: ขนม ข้าวป๊อป, เครื่องดื่มข้าวหมัก</p>	<p>- ข้าวสารบรรจุ ๕ กก., ๑๐ กก., ๒๕ กก.- ข้าวสุญญากาศ ๑ กก.- ราคา ๖๐-๗๐ บาท/กก.- มี Logo GI- จำหน่ายออนไลน์และหน้าร้าน</p>
	<p>ปัญหา Pain point</p>	<p>- คุณภาพไม่สม่ำเสมอ- ความชื้นไม่คงที่- ปนเปื้อนข้าวพันธุ์อื่น- การเก็บรักษาไม่ถูกวิธี- ขาดการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว</p>	<p>- การสีทำให้เสียคุณภาพ- ไม่มีการแยกเกรด- บรรจุภัณฑ์ไม่ทันสมัย- ขาดการตรวจสอบคุณภาพ- ต้นทุนการแปรรูปสูง</p>	<p>- สินค้าหมดอายุ/เก่า- ขาดความหลากหลาย- บรรจุภัณฑ์ไม่น่าสนใจ- ไม่มีฉลากโภชนาการครบถ้วน- ราคาแพงกว่าข้าวทั่วไป</p>
	<p>แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา</p>	<p>- IoT Sensor: วัดความชื้นข้าวเปลือก- AI Image Recognition: คัดแยกคุณภาพ- Weather Forecast App: กำหนดเวลาเก็บเกี่ยว- GPS Tracking: ติดตามจุด</p>	<p>- QR Code/Blockchain: ตรวจสอบย้อนกลับทุกขั้นตอน- ระบบจัดการคลังสินค้า (WMS): ควบคุม Stock- AI Grading System: แยกเกรดอัตโนมัติ- Smart</p>	<p>- E-Label/NFC: ข้อมูลผลิตภัณฑ์ครบถ้วน- Inventory System: แจ้งเตือนสินค้าใกล้หมดอายุ- AR/VR: เกี่ยวชมแปลงนา Virtual Tour-</p>

		เก็บเกี่ยว- Digital Logbook: บันทึกข้อมูลการผลิต	Packaging: บรรจุภัณฑ์ อัจฉริยะ- Certificate Management: จัดการ ใบรับรอง GI/GAP	Subscription Model: สั่งซื้อประจำ- Price Comparison: เปรียบเทียบราคาแบบ Real-time
--	--	---	---	---

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาระบบการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวคุณภาพ ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรยั่งยืน จังหวัดกาฬสินธุ์
๓. แนวทางการพัฒนา	แนวทางการพัฒนาการเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร
๔. หลักการและเหตุผล	ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่มีพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นการปลูกข้าว ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑๕,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้สารเคมีในการผลิต ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง คุณภาพดินเสื่อมโทรม และได้ราคาผลผลิตต่ำ การพัฒนาระบบการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวคุณภาพจะช่วยลดต้นทุน เพิ่มมูลค่าผลผลิต สร้างความยั่งยืนทางการเกษตร และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๕.๑ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ด้านการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวคุณภาพ ๕.๒ เพื่อลดการใช้สารเคมีในการผลิตข้าว และลดต้นทุนการผลิต ๕.๓ เพื่อพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานและการตลาดข้าวคุณภาพ ๕.๔ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๖.๑ จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ราย ๖.๒ พื้นที่การผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวคุณภาพ ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ ไร่ ๖.๓ ต้นทุนการผลิตลดลงร้อยละ ๒๐ ๖.๔ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕ ๖.๕ กลุ่มเกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP/Organic อย่างน้อย ๑ กลุ่ม
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ครอบคลุม ๑๓ หมู่บ้าน
๘. กิจกรรมหลัก	๘.๑ จัดอบรมเกษตรกรเรื่องการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าว GAP จำนวน ๔ รุ่น ๘.๒ จัดทำแปลงเรียนรู้ข้าวอินทรีย์ จำนวน ๑๐ แปลง ๘.๓ ส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ ๘.๔ พัฒนาระบบการบันทึกข้อมูลการผลิตตามมาตรฐาน ๘.๕ สนับสนุนการขอรับรองมาตรฐาน GAP และ Organic ๘.๖ พัฒนาช่องทางการตลาดและเชื่อมโยงผู้ซื้อ ๘.๗ จัดตั้งศูนย์จัดการผลผลิตข้าวคุณภาพระดับตำบล

๙. หน่วยงานดำเนินการ	หน่วยงานหลัก: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวงหน่วยงานสนับสนุน: สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์, องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสิมคุ้มใหม่, กรมส่งเสริมการเกษตร, สหกรณ์การเกษตรเขาวง, กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘-๒๕๗๐)
๑๑. งบประมาณ	งบประมาณรวม ๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท- ปีที่ ๑: ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท- ปีที่ ๒: ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท- ปีที่ ๓: ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาทแหล่งงบประมาณ:- งบประมาณจังหวัด ๖๐%- งบประมาณกรมส่งเสริมการเกษตร ๓๐%- งบ อบท. ๑๐%
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑๒.๑ เกษตรกรได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพ ๓๐๐ ราย๑๒.๒ แปลงเรียนรู้ข้าวอินทรีย์ ๑๐ แปลง๑๒.๓ พื้นที่ผลิตข้าวอินทรีย์/GAP ๑,๕๐๐ ไร่๑๒.๔ กลุ่มเกษตรกรได้รับรองมาตรฐาน ๕ กลุ่ม๑๒.๕ ศูนย์จัดการผลผลิตข้าวคุณภาพ ๑ ศูนย์
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	<p>ผลลัพธ์เชิงปริมาณ:</p> <p>๑๓.๑ เกษตรกรลดการใช้สารเคมีลงร้อยละ ๗๐</p> <p>๑๓.๒ ต้นทุนการผลิตลดลงเฉลี่ย ๑,๒๐๐ บาท/ไร่ (จาก ๖,๐๐๐ เหลือ ๔,๘๐๐ บาท/ไร่)</p> <p>๑๓.๓ ราคาข้าวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ๓-๕ บาท/กก.</p> <p>๑๓.๔ รายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ๒,๕๐๐-๓,๐๐๐ บาท/ไร่/ปี</p> <p>๑๓.๕ ผลผลิตข้าวอินทรีย์/GAP ๗๕๐-๙๐๐ ตัน/ปี</p> <p>ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ:</p> <p>๑๓.๖ เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวคุณภาพ</p> <p>๑๓.๗ คุณภาพดินและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น</p> <p>๑๓.๘ ชุมชนมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด</p> <p>๑๓.๙ มีตลาดรองรับผลผลิตที่มั่นคงและยั่งยืน</p>

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๑.โครงการพัฒนาระบบการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวคุณภาพ ตำบลกุดดิมคุ้มใหม่	๑. งบประมาณ- ปีที่ ๑: ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท- ปีที่ ๒: ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท- ปีที่ ๓: ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท- รวม: ๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท ๒. บุคลากร- เจ้าหน้าที่เกษตร ๓ คน- วิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญ ๕ คน- เกษตรกรต้นแบบ ๒๐ คน ๓. วัสดุอุปกรณ์- ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ- สารชีวภัณฑ์- เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ- อุปกรณ์การเกษตร- เอกสาร/สื่อการเรียนรู้ ๔. สถานที่- ห้องอบรม- แปลงสาธิต	กิจกรรมที่ ๑: การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ๑.๑ จัดอบรมการผลิตข้าวอินทรีย์- หลักสูตร ๒ วัน จำนวน ๒ รุ่น- กลุ่มเป้าหมาย ๑๕๐ ราย ๑.๒ จัดอบรมการผลิตข้าว GAP- หลักสูตร ๒ วัน จำนวน ๒ รุ่น- กลุ่มเป้าหมาย ๑๕๐ ราย ๑.๓ ศึกษาดูงานแปลงเกษตรอินทรีย์- จำนวน ๒ ครั้ง- ผู้เข้าร่วม ๑๐๐ คน กิจกรรมที่ ๒: จัดทำแปลงเรียนรู้ ๒.๑ คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ ๒๐ ราย ๒.๒ จัดทำแปลงสาธิตข้าวอินทรีย์ ๑๐ แปลง ๒.๓ ติดตามและบันทึกข้อมูล	๑. เกษตรกรได้รับการอบรม ๓๐๐ ราย๒. แปลงเรียนรู้ข้าวอินทรีย์ ๑๐ แปลง ๓. เกษตรกรต้นแบบ ๒๐ ราย ๔. พื้นที่ดำเนินการ ๕๐๐ ไร่ ๕. เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตข้าวอินทรีย์/GAP เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๐ ๖. คู่มือ/เอกสารการผลิตข้าวอินทรีย์ ๓๐๐ เล่ม ๗. จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๑๒ ครั้งปีที่ ๒ (๒๕๖๙) ๘. กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วม ๕ กลุ่ม ๙. พื้นที่เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๐๐๐ ไร่	ปีที่ ๒ (๒๕๖๙)๑. เกษตรกรลดการใช้สารเคมีลงร้อยละ ๗๐ ๒. ต้นทุนการผลิตลดลง ๑,๐๐๐-๑,๒๐๐ บาท/ไร่ ๓. ราคาข้าวเพิ่มขึ้น ๓-๔ บาท/กก. ๔. รายได้เพิ่มขึ้น ๒,๐๐๐-๒,๕๐๐ บาท/ไร่ ๕. กลุ่มเกษตรกรได้รับรองมาตรฐาน GAP ๓ กลุ่ม ๖. มีตลาดรองรับผลผลิตแน่นอน ๗. เกษตรกรมีการบันทึกข้อมูลการผลิต ๘๐% ปีที่ ๓ (๒๕๗๐)	ปีที่ ๓-๕ (๒๕๗๐-๒๕๗๒) ๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ๒,๕๐๐-๓,๐๐๐ บาท/ไร่/ปี ๒. คุณภาพดินและสิ่งแวดล้อมดีขึ้นอย่างยั่งยืน ๓. ตำบลเป็นแหล่งผลิตข้าวอินทรีย์/GAP ที่สำคัญของอำเภอ ๔. มีเครือข่ายการตลาดที่เข้มแข็ง ๕. เกษตรกรมีความมั่นคงทางอาหารและรายได้ ๖. ชุมชนมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ ๗. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้ตำบลอื่น ๘. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก๙.	แหล่งที่ ๑: งบประมาณจังหวัดกาฬสินธุ์- จำนวน ๒,๗๐๐,๐๐๐ บาท (๖๐%) - ปีที่ ๑: ๑,๐๘๐,๐๐๐ บาท- ปีที่ ๒: ๙๐๐,๐๐๐ บาท- ปีที่ ๓: ๗๒๐,๐๐๐ บาท แหล่งที่ ๒: กรมส่งเสริมการเกษตร- จำนวน ๑,๓๕๐,๐๐๐ บาท (๓๐%) - ปีที่ ๑: ๕๔๐,๐๐๐	ปีที่ ๑พ.ศ. ๒๕๖๘(ต.ค. ๖๗ - ก.ย. ๖๘) กิจกรรม:- อบรมเกษตรกร- จัดทำแปลงสาธิต- ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ปีที่ ๒พ.ศ. ๒๕๖๙(ต.ค. ๖๘ - ก.ย. ๖๙) กิจกรรม:- ขยายผลแปลง- ขอรับรอง GAP- พัฒนา

	<p>๑๐ แห่ง- ศูนย์เรียนรู้ ๑ แห่ง</p>	<p>๒.๔ จัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เดือน ละ ๑ ครั้ง กิจกรรมที่ ๓: ส่งเสริมการ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ ๓.๑ อบรมการผลิตปุ๋ย อินทรีย์/ปุ๋ยหมัก ๓.๒ จัดหาวัตถุดิบผลิตปุ๋ย ชีวภาพ ๓.๓ สนับสนุนการใช้สาร ชีวภัณฑ์ ๓.๔ จัดตั้งศูนย์ผลิตปุ๋ย ชุมชน ๓ แห่งกิจกรรมที่ ๔: พัฒนาระบบรับรอง มาตรฐาน ๔.๑ อบรมระบบบันทึก ข้อมูลการผลิต ๔.๒ ให้คำปรึกษาการ จัดทำเอกสารรับรอง ๔.๓ ตรวจสอบแปลง เกษตรกร ๔.๔ ยื่นขอรับรอง มาตรฐาน GAP/Organic กิจกรรมที่ ๕: พัฒนาการ ตลาดและเพิ่มมูลค่า ๕.๑ จัดตั้งศูนย์จัดการ ผลผลิตข้าวคุณภาพ ๕.๒ เชื่อมโยงตลาดและผู้ ซื้อ</p>	<p>๑๐. ศูนย์ผลิตปุ๋ยชุมชน ๓ แห่ง ๑๑. เกษตรกรผลิตปุ๋ย อินทรีย์ใช้เอง ๒๐๐ ราย ๑๒. ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ได้ ๕๐ ตันปีที่ ๒ (๒๕๖๙) ๑๓. กลุ่มยื่นขอรับรอง GAP ๕ กลุ่ม ๑๔. เกษตรกรมีระบบ บันทึกข้อมูล ๘๐%ปีที่ ๓ (๒๕๗๐)๑๕. กลุ่มยื่น ขอรับรอง Organic ๒ กลุ่มปีที่ ๒ (๒๕๖๙)๑๖. ศูนย์จัดการผลผลิต ๑ ศูนย์๑๗. ตราลินค้าข้าว ตำบล ๑ ตราร๑๘. มี ช่องทางการตลาด ๕ ช่องทางปีที่ ๓ (๒๕๗๐)๑๙. ยอดขาย ข้าว GAP/Organic ๗๐๐-๘๕๐ ตัน/ปี๒๐. มูลค่าการจำหน่าย ๑๔- ๒๐ ล้านบาท/ปี๒๑. รายงานผลการ ดำเนินงาน ๓ ฉบับ</p>	<p>๘. กลุ่มได้รับรอง มาตรฐาน Organic ๒ กลุ่ม ปีที่ ๓ (๒๕๗๐)๙. กลุ่ม เกษตรกรทั้งหมดได้ รับรองมาตรฐาน ๕ กลุ่ม ๑๐. ผลผลิตข้าว อินทรีย์/GAP ๗๕๐- ๙๐๐ ตัน/ปี๑๑. มีระบบ ตรวจสอบย้อนกลับ ได้๑๒. ชุมชนพึ่งพา ปุ๋ยเคมีลดลง ๗๐%๑๓. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มขึ้น ปีที่ ๓ (๒๕๗๐)๑๔. ข้าว ของตำบลเป็นที่รู้จัก๑๕. มีลูกค้าประจำ/สมาชิก ๑๖. ราคาข้าวมี เสถียรภาพ๑๗. เกษตรกรมีอำนาจ ต่อรองสูงขึ้น๑๘. มี ข้อมูลการผลิตที่ถูกต้อง ครบถ้วน๑๙. มีแนวทาง พัฒนาต่อยอด๒๐. โครงการเป็นต้นแบบที่ ประสบความสำเร็จ</p>	<p>เกษตรกรรุ่นใหม่สนใจ ประกอบอาชีพเกษตร ๑๐. มีการสืบทอดภูมิ ปัญญาการเกษตร อินทรีย์ ๑๑. ชุมชนมีสุขภาพดี ลดการป่วยจากสารเคมี ๑๒. เศรษฐกิจชุมชน เข้มแข็งและยั่งยืน ๑๓. ข้าวของตำบลเป็น แบรนด์ที่มีชื่อเสียง ๑๔. สร้างมูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐกิจให้ตำบล ๑๕. ลดปัญหาการย้าย ถิ่นไปทำงานนอกพื้นที่ ๑๖. เยาวชนมีความ ภาคภูมิใจในอาชีพ เกษตร ๑๗. การพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถถ่ายทอดสู่รุ่น ต่อไป</p>	<p>บาท- ปีที่ ๒: ๔๕๐,๐๐๐ บาท- ปีที่ ๓: ๓๖๐,๐๐๐ บาท แหล่งที่ ๓:อบท. กุศลิมคุ้มใหม่/ กองทุนพัฒนา บทบาทสตรี- จำนวน ๔๕๐,๐๐๐ บาท (๑๐%)- ปีที่ ๑: ๑๘๐,๐๐๐ บาท- ปีที่ ๒: ๑๕๐,๐๐๐ บาท- ปีที่ ๓: ๑๒๐,๐๐๐ บาท</p>	<p>ตลาดปีที่ ๓พ.ศ. ๒๕๗๐(ต.ค. ๖๙ - ก.ย. ๗๐) กิจกรรม:- ขอรับรอง Organic- เสริมสร้าง ตลาด- ประเมินผล</p>
--	--	---	--	--	---	---	--

		๕.๓ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และตราสินค้า๕.๔ จัดงาน แสดงสินค้าและ ประชาสัมพันธ์๕.๕ ส่งเสริมการขายออนไลน์ กิจกรรมที่ ๖: ติดตามและ ประเมินผล ๖.๑ ติดตามแปลง เกษตรกร เดือนละ ๒ ครั้ง ๖.๒ ประเมินผลการ ดำเนินงาน ปีละ ๒ ครั้ง ๖.๓ จัดทำรายงานผลการ ดำเนินงาน ๖.๔ สรุปบทเรียนและ ข้อเสนอแนะ					
--	--	---	--	--	--	--	--

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๗). แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลกุดสิมคุ่มใหม่ อำเภอเขาวง. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาที่ดิน.
- ชลประทานกาฬสินธุ์. (๒๕๖๗). ข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่และขนาดกลาง. กาฬสินธุ์: สำนักงานชลประทานที่ ๖.
- ที่ว่ากรมอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลเขตการปกครอง. กาฬสินธุ์: ที่ว่าการอำเภอเขาวง.
- เทศบาลตำบลกุดสิมคุ่มใหม่. (๒๕๖๙). ข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก. กาฬสินธุ์: เทศบาลตำบลกุดสิมคุ่มใหม่.
- สถานีอุตุนิยมวิทยากาฬสินธุ์. (๒๕๖๗). ข้อมูลปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี. กาฬสินธุ์: กรมอุตุนิยมวิทยา.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง. (๒๕๖๘). ข้อมูลการจำแนกหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรตามอายุ. กาฬสินธุ์: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง. (๒๕๖๘). ข้อมูลลักษณะการประกอบอาชีพและการถือครองที่ดิน. กาฬสินธุ์: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง. (๒๕๖๙). ข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร. กาฬสินธุ์: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง. (๒๕๖๙). ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร. กาฬสินธุ์: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง. (๒๕๖๙). ข้อมูลอาสาสมัครเกษตรและประชาชนชาวบ้าน. กาฬสินธุ์: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง. (๒๕๖๙). ข้อมูลศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร. กาฬสินธุ์: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง. (๒๕๖๙). ข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่. กาฬสินธุ์: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง. (๒๕๖๙). ข้อมูลครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว. กาฬสินธุ์: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง. (๒๕๖๙). ข้อมูลต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘. กาฬสินธุ์: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง. (๒๕๖๙). ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบและองค์กรเกษตรกร. กาฬสินธุ์: สำนักงานเกษตรอำเภอเขาวง.
- สำนักงานทะเบียนอำเภอเขาวง. (๒๕๖๙). ข้อมูลจำนวนครัวเรือนและประชากร. กาฬสินธุ์: สำนักงานทะเบียนอำเภอเขาวง.
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเขาวง. (๒๕๖๘). ข้อมูลด้านปศุสัตว์. กาฬสินธุ์: สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเขาวง.
- สำนักงานประมงอำเภอเขาวง. (๒๕๖๘). ข้อมูลจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ. กาฬสินธุ์: สำนักงานประมงอำเภอเขาวง.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเขาวง. (๒๕๖๙). ข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP. กาฬสินธุ์: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเขาวง.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์. กาฬสินธุ์: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์.
- Agri-Map. (๒๕๖๙). แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลกุดสิมคุ่มใหม่. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการเกษตร. สืบค้นเมื่อ ๒๕๖๙.
- Agri-Map. (๒๕๖๙). แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบล/อำเภอ. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการเกษตร. สืบค้นเมื่อ ๒๕๖๙.

Agri-Map. (๒๕๖๙). แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลกุดสิมคุ้มใหม่ อำเภอลำทะเมนชัย. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการเกษตร. สืบค้นเมื่อ ๒๕๖๙.

Agri-Map. (๒๕๖๙). ข้อมูลด้านพืช. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการเกษตร. สืบค้นเมื่อ ๒๕๖๙.

Agri-Map. (๒๕๖๙). แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการเกษตร. สืบค้นเมื่อ ๒๕๖๙.

Agri-Map. (๒๕๖๙). แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง). ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการเกษตร. สืบค้นเมื่อ ๒๕๖๙.

มิตรเอิร์ธ (Mitrearth). (๒๕๖๕). แผนที่แสดงความลาดชันตำบล/อำเภอ. สืบค้นจาก mitrearth's post.

Tomorrow.io. (ม.ป.ป.). ข้อมูลสภาพอากาศ. สืบค้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๙.

Wikipedia. (ม.ป.ป.). ข้อมูลข้าวเหนียวเขาวงกาศสินธุ์. สืบค้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๙.